**Voorzitter**

De beraadslaging wordt geopend.

□

De heer **Wiebenga** (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Om te beginnen wil ik stellen dat mijn fractie met de hoofdgedachte van dit wetsontwerp, zijnde de intrekking van artikel 8 en van artikel 50 van de Vleeskeuringswet, instemt. Vanuit deze achtergrond wil ik niet meer doen dan enkele kanttekeningen plaatsen en wel met name bij achtereenvolgens de procedure, die de Regering bij deze zaak heeft gevolgd, bij enkele organisatorische aspecten en bij een paar financiële aspecten.

Wat de gevolgde procedure betreft, wil ik terugkomen op de vraag die door ons in het voorlopig verslag is gesteld over de invoeringsdatum. De Regering heeft geantwoord dat de invoeringsdatum van 1 januari 1978 nog wel haalbaar is, mits het wetsontwerp nog vóór 1 december het Staatsblad bereikt en – en hierom gaat het ons met name – mits de noodzakelijke uitvoeringsregelingen tijdig gereed zijn. Kan dit nog, gelet op de datum van vandaag? Wij nemen aan dat het mogelijk is dat het wetsontwerp voor 1 december in het Staatsblad zal staan. Hoe staat het echter met de uitvoeringsregeling?

Onzes inziens zijn procedurele onachtzaamheden begaan. Zo is in de brief van 5 juli 1974 aan de Raad voor de territoriale decentralisatie en aan de Raad voor de Gemeentefinanciën inspraak beloofd. Toch is deze inspraak pas gegeven toen het wetsontwerp al bij de Tweede Kamer lag. Op zichzelf behoeft een dergelijke procedurele onachtzaamheid niet zo erg te zijn. Wij kunnen ons echter niet aan de indruk onttrekken dat hierdoor in dit geval te snel is gekomen tot een keuze voor centralisatie van de Vleeskeuringsdienst. Hetzelfde geldt voor het feit dat niet alleen mondeling maar ook schriftelijk toezeggingen zijn gedaan inzake een eerdere indiening van het wetsontwerp. In dit verband wijs ik op blz. 13 van de memorie van toelichting, alsmede op blz. 32 van stuk nr. 4, Tweede Kamer. Men zou zelfs kunnen construeren dat hierdoor mede een klimaat is geschapen waaruit de boycot van dit voorjaar als het ware is ontstaan.

Ook op het punt van de organisatorische aspecten wil ik zeggen dat wij met de hoofdgedachte van de Regering, namelijk het aanbrengen van een scheiding tussen de Vleeskeuringsdienst enerzijds en de slachthuizen anderzijds, kunnen instemmen, alsmede met de opvatting dat de vleeskeuring een typische overheidstaak is, maar dat het exploiteren van slachthuizen als zodanig dit niet direct behoeft te zijn. Deze taak kan ook in onze opvatting net zo goed – en misschien zelfs beter – door het bedrijfsleven worden uitgeoefend. Op deze hoofdpunten zal ik verder niet ingaan.

Ik wil echter wel aanroeren het toch wel principiële vraagstuk van de decentralisatie. Aan de overzijde is dit, zoals de bewindslieden zullen weten, aan de orde geweest. Ik heb er zoëven al op gepreludeerd. Onzes inziens heeft men de keuze van de Regering op dit punt iets te snel gevolgd en te gemakkelijk ingestemd met het principe van een rijksvleeskeuringsdienst. Zelfs is het oorspronkelijk voorgestelde artikel 26a, waarin de mogelijkheid van een provinciale vleeskeuringsdienst werd opengehouden, weer ingetrokken. Wij vinden de argumentatie in de memorie van antwoord aan de Tweede Kamer, stuk nr. 9, blzz. 4 en 5, toch niet helemaal overtuigend. De Regering stelt dat nu al een deel van de vleeskeuringstaak op rijksniveau wordt verricht en zij wijst terecht op internationalisering op dit terrein. Zij stelt dat onze exportpositie hierbij in het geding kan zijn, waarmee wij het uiteraard wel eens zijn. De Regering wijst ook op de rijksfinanciering enzovoort. Wij hebben echter gemist het oprecht zoeken naar mogelijkheden van decentralisatie en dat is heel wat anders dan eenvoudig stellen dat het Rijk al zoveel invloed heeft op de vleeskeuring en dat die invloed honderd procent moet worden. Het resultaat zou zijn dat er een rijksvleeskeuringsdienst komt, die gedeconcentreerd en dus politiek vrijwel ongecontroleerd gaat werken, terwijl er al drie keuringsdiensten provinciaal zijn opgezet.

Wij stellen daarnaast dat de Regering zelf in de Structuurnota gezondheidszorg en in het wetsontwerp gezondheidszorg een duidelijk pleidooi houdt voor decentralisatie van de uitvoering van de gezondheidszorg. Ik heb uit de Staatscourant van 14 november jongstleden begrepen dat de Staatssecretaris kortgeleden in Venlo/Blerick ook op dit punt iets heeft gezegd. Wij waren het daarmee gaarne eens.

In de Structuurnota wordt onder meer gepleit voor een verbetering van de functionele samenhang van alle op het terrein van de welzijnszorg liggende voorzieningen. Uit de vele commentaren op de Structuurnota blijkt dat een hoge prioriteit moet worden toegekend aan de preventieve gezondheidszorg en onzes inziens moet tot deze preventieve gezondheidszorg toch ook de vleeskeuring worden gerekend, omdat deze immers behoort tot een pakket maatregelen die zijn bedoeld om ongunstige milieufactoren zoveel mogelijk te elimineren. De ontwerp-wet gezondheidszorg geeft duidelijk aan, dat de gezondheidszorg in al haar facetten zoveel mogelijk op regionaal niveau moet worden georganiseerd. De vleeskeuringsdienst mag onzes inziens niet te snel worden losgeweekt uit het hele kader van voorzieningen ten behoeve van de gezondheidszorg. Met deze koppeling ligt een duidelijk argument op tafel dat pleit voor een heroverweging en een eventueel opnieuw bekijken van de mogelijkheden voor een provinciale uitvoering binnen een nationaal kader van deze vleeskeuring. Een daadwerkelijke stap tot decentralisatie kan in dit verband ook worden gezet door de wil uit te spreken om te gelegener tijd ook de veterinaire inspectie onder te brengen bij de provincies en deze dus politiek beter controleerbaar te maken. Wellicht wil de bewindsman op het naar voren gebrachte nog nader ingaan in het licht van het krachtige decentralisatiebeleid dat de Regering op ander gebied, althans mondeling voorstaat.

Het tweede onderdeeltje met betrekking tot de organisatorische aspecten betreft het vraagstuk van een eventuele integratie van de vleeskeuringsdienst met de wel provinciaal te organiseren keuringsdiensten van waren. De Regering heeft andermaal toegezegd in de memorie van antwoord, dat bij de indiening van het wetsontwerp tot wijziging van de Warenwet op dit punt duidelijkheid zal worden verschaft; wij wachten dit met spanning af. Met belangstelling hebben wij kennis genomen van het rapport van de werkgroep samenwerking vleeskeuringsdiensten en keuringsdiensten van waren van mei 1976, waarin een samenwerkingsverband en uiteindelijk eventueel zelfs een volledig samengaan van beide diensten in één voedingsmiddelendienst wenselijk wordt geoordeeld. Wellicht kunnen door het inslaan van die richting in de toekomst competentie- coördinatie- en taakafbakeningsproblemen worden voorkomen. Wij zijn benieuwd, wat voor vlees er op dit punt in de nieuwe regeringskuip zal zitten.

Het volgende hoofdonderdeel van mijn betoog betreft enkele financiële

**Wiebenga**

aspecten. Allereerst zijn wij blij, dat de Regering in de memorie van antwoord heeft medegedeeld voor zover mogelijk tegemoet te willen komen aan de inhoud van de motie-Tuijnman. Het verheugt ons ook, dat de Regering tijdens de behandeling aan de overzijde met betrekking tot de overbruggingsregeling toch systeem 1 – als ik het zo mag noemen, de Staatssecretaris zal mij begrijpen – tot het hare heeft gemaakt. Bij beschouwing van het nieuwe artikel III echter valt op, dat de mogelijkheid tot het aantekenen van beroep bij de Kroon tegen een subsidiebeschikking is weggevallen. De bewindsman zal straks in zijn antwoord wel stellen, dat systeem 1 volgens objectieve maatstaven tot stand komt. Wij weten van tevoren hoeveel er uitgekeerd zal worden. Daarom zal dan ook van een eventuele mogelijkheid tot het instellen van beroep nooit gebruik worden gemaakt. Dat is natuurlijk ook zo. Aan de andere kant worden ook aan subsidieverlening voorwaarden verbonden. Dat ligt ook in de rede en wordt hier en daar in de stukkan aangeroerd. Naar onze mening had het mogelijk moeten zijn die beroepsmogelijkheid in te voegen, juist omdat er voorwaarden worden gesteld. Die vraag is des te klemmender omdat een AROB-beroep blijkens de memorie van toelichting evenmin mogelijk is. Graag zouden wij in het kort de visie van de Regering op dit punt vernemen.

Dan wil ik nog iets zeggen over de aanvoerstaking, de boycot. Wij zijn niet zo gelukkig met de beantwoording van onze vragen op dit punt. De Regering heeft in de memorie van antwoord gezegd, dat er een onderzoek wordt ingesteld. Wanneer zal dat afgerond zijn? Ik neem aan spoedig, want de getroffen gemeenten zullen toch wel alle medewerking willen verlenen.

Dan legt de Regering een verband met het nu toe te passen systeem 1. Zij zegt, dat dit systeem gunstiger voor de gemeenten is dan het aanvankelijk voorgestelde systeem 2 en dat op dit punt derhalve geen toezeggingen gedaan kunnen worden om de gemeenten de schaden die zij nu lijden extra te vergoeden, bovenop de overbruggingsbijdrage. Dit begrijpen wij niet helemaal. De gemeenten worden onzes inziens met een kluitje in het financiële riet gestuurd. Volgens ons ligt er geen relatie tussen systeem 1 en de schade die de gemeenten door de boycot hebben geleden. In het eindverslag van de vaste Commissie van de Tweede Kamer en de nota naar aanleiding van het eindverslag stelt de Regering zelf, dat door het Openbaar Ministerie niet tot vervolging is overgegaan, mede omdat de hoofdinspectie van de volksgezondheid daar niet onwelwillend tegenover stond. Dan constateer ik twee dingen.

Ten eerste staat buiten kijf, dat het Openbaar Ministerie te allen tijde geheel bevoegd is om te seponeren. Ten tweede heeft de hoofdinspectie in deze zaak in overleg met het Openbaar Ministerie duidelijk haar mening ten beste gegeven. Is het dan niet in de eerste plaats aan de hoofdinspectie – dus aan het Rijk – te wijten geweest, dat de gemeenten nu met de brokken zitten? Omdat de hoofdinspectie heeft gesteld, dat overtreding van de wet geen probleem zou zijn, is de boycot getolereerd. Naar mijn mening hebben de gemeenten daarom dan ook recht op een genereuze behandeling van het Rijk. Graag vernemen wij van de Regering een iets concretere toezegging op dit punt.

Wij maken ons ook enige zorgen over de exportpositie van het bedrijfsleven. Ik heb begrepen dat de heer Mertens hierop nader zal ingaan. Deels zal hij daarover namens ons het woord kunnen doen. Wellicht kom ik hierop in tweede instantie nog terug. Wij hopen dat de invoering van deze wet soepel zal verlopen.

□

De heer **Mertens** (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Nadat sinds jaren ook vanuit deze Kamer bij herhaling en heel nadrukkelijk bij de verantwoordelijke bewindslieden is aangedrongen op wijziging van de Vleeskeuringswet en op afschaffing van artikel 8 van die wet in het bijzonder, zal hopelijk met ingang van 1 januari 1978 de reeds lang verouderde regeling tot het verleden gaan behoren. In mijn korte beschouwing zal ik mij beperken tot de voornaamste wijziging van deze wet: de afschaffing van artikel 8. Daarbij zal ik in het bijzonder ingaan op enkele gevolgen van die afschaffing.

Ik zeg de betrokken bewindslieden en deze Kamer dank voor hun medewerking, waardoor het mogelijk is geworden dit wetsontwerp te behandelen in een periode, waarin het kabinet demissionair is. Hopelijk kan het wetsontwerp nu per 1 januari aanstaande in werking treden.

Over de vraag of artikel 8, waarin bepaald wordt dat reeds gekeurd vlees een nadere keuring moet ondergaan bij overschrijding van de gemeentelijke keuringskring, moet verdwijnen, bestaat nauwelijks of geen verschil van mening meer. Tijdens de behandeling van dit wetsontwerp in de Tweede Kamer is hierover dan ook vrijwel niet gediscussieerd.

In de tijd dat vlees ongekoeld werd vervoerd per kar of wagen en later per auto of trein was die herkeuring zeker niet overbodig. Maar door beter en sneller vervoer en vooral ook omdat het vlees bij vervoer werd gekoeld, is zo'n herkeuring volstrekt onnodig geworden. Een nadere keuring was niet alleen overbodig vanwege hygiënische eisen, zij was ook kostbaar en werkte bovendien concurrentievervalsend.

De toepassing van artikel 8 had onder andere tot gevolg, dat het vlees dat vervoerd werd vanuit belangrijke produktiegebieden in het oosten en het zuiden van ons land naar het westen, door de onnodige nadere keuring rond 15 cent per kilogram duurder werd. Bovendien werd deze regeling als zeer onbillijk ervaren omdat de opbrengst van herkeuringstarieven mede moest dienen ter dekking van exploitatietekorten van de gemeentelijke slachthuizen.

Mijnheer de Voorzitter! Het zal u dan ook duidelijk zijn dat wij van harte kunnen instemmen met de afschaffing van artikel 8.

Voor wat betreft de uitvoering van de gewijzigde Vleeskeuringswet zou ik vooral willen aandringen op een doelmatige organisatie van de nieuwe vleeskeuringsdienst. De keuringstarieven waren ook in het verleden reeds hoog, vooral in vergelijking met de tarieven in onze belangrijkste exportlanden.

Het is zeker niet uitgesloten – en uit diverse reacties vanuit het bedrijfsleven blijkt, dat die vrees bestaat – dat de keuringskosten in de toekomst nog zullen stijgen. Het hoeft geen nader betoog, dat hoge keuringskosten ernstige nadelen voor de export ten gevolge hebben voor produkten, die voor afzet voor een groot deel op export zijn aangewezen, dus ook voor vleesprodukten.

Daarom moet nauwlettend gewaakt worden tegen iedere onnodige belasting, die veroorzaakt zou kunnen worden door een ondoelmatig en duur werkende vleeskeuringsdienst.

In dit verband zou ik aan de bewindslieden willen vragen spoed te betrachten met de instelling van de in de Tweede Kamer toegezegde overleggroep Keuringsdiensten van Waren/Vleeskeuringsdiensten, die advies zal uitbrengen omtrent de coördinatie van de werkzaamheden van de beide keuringsdiensten, alsmede met de taakafbakening tussen deze diensten.